Foto Franc Milošič

ŠE ENA KOMUNIKACIJSKA AVTOCESTA – V Osluševcih pri Ormožu je stroj začel kopati 350 kilometrov dolgi jarek za novo ormoško širokopasovno telekomunikacijsko omrežje. Že zdaj je Slovenija s 7-odstotno pokritostjo s tem omrežjem med vodilnimi, na tretjem mestu, v Evropi.

Gradnja 350 kilometrov ormoške optične avtoceste

Občine Ormož, Sveti Tomaž in središče ob Dravi gradijo širokopasovno omrežje v javno-zasebnem partnerstvu – Končano bo do konca prihodnjega leta

OSLUŠEVCI – V treh občinah na ormoškem območju so začeli graditi optično širokopasovno telekomunikacijsko omrežje. S strojem, kupljenim posebej za to naložbo, so so ob vaškem domu v Osluševci že izkopali prve metre jarka za cevi, vanje pa bodo pozneje pod zračnim pritiskom napeljevali optične kable. To je drugi največji projekt te vrste pri nas, vreden več kot 10,3 milijona evrov (brez DDV). Tri občine so se ga lotile v javno- zasebnem partnerstvu s Telekomovim podjetjem GVO (Gradnja in vzdrževanje omrežij) iz Ljubljane.

Nova ormoška »komunikacijska avtocesta« bo zgrajena v poldrugem letu. Do konca prihodnjega leta bo dobilo povezavo 2469 gospodinjstev; v občini Ormož 1850, Sveti Tomaž 470 in Središče ob Dravi 143, brez nje pa bo na tem območju še vedno 870 gospodinjstev. **Karmen Štumberger**, ki v ormoški občini vodi oddelek gospodarstva in je imela s pripravljanjem širokopasovnega omrežja doslej največ opravka, je povedala, da že iščejo načine, kako omrežje čim prej podaljšati še do teh domov.

V ceveh nekaj več kot 350 kilometrov dolgega omrežja bo več kot 600 kilometrov optičnih kablov. Po optičnih vlaknih bodo v domove pripeljali internetne povezave, IP telefonijo in IP televizijo. Poleg gospodinjstev bo te storitve uporabljalo še najmanj 120 pravnih oseb, ustanov in podjetij s tega območja.

Občina Ormož, ki je nosilec projekta, se je s sosednjima občinama prijavila na razpis ministrstva za gospodarstvo in dobila 7,3 milijona evrov (85 odstotkov je zagotovila EU, 15 Slovenija). Občine so z razpisom nato poiskale soinvestitorja za javno-zasebno partnerstvo. Podjetje GVO bo prispevalo še tri milijone evrov, zgradilo omrežje in ga dvajset let upravljalo in vzdrževalo. V lasti treh občin bo ves čas 70 odstotkov omrežja, preostali del pa bodo dobile po dveh desetletjih, ko se izteče koncesijska pogodba z GVO. To podjetje je pred nekaj meseci začelo graditi tudi pri nas največjo optično mrežo v Mislinjski in Dravski dolini za sedem koroških občin. Občine z ormoškega območja so uredile služnostne pravice, pridobile vsa soglasja in pripravile ter vodile projekt, od katerega bodo plačale tudi DDV.

Župani občin Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi, **Alojz Sok**, **Mirko Cvetko** in **Jurij Borko**, so ob začetku gradnje opozorili na velik pomen omrežja za razvoj občin. Ormoško omrežje bo prepredenost Slovenije z odprtim širokopasovnim omrežjem še povečalo; že zdaj je Slovenija s 7-odstotno pokritostjo med vodilnimi v Evropi, na tretjem mestu. Pred nami sta samo Danska in Norveška, Nemčija ima denimo pokritega samo odstotek ozemlja.

FRANC MILOŠIČ

Aqualutra – vidrina dežela

Vse o življenju vider na Goričkem

Z odprtjem raziskovalnega in turističnega centra v Križevcih končan štirinpolletni projekt LIFE
Na Goričkem je okoli trideset vider, živijo povsod, kjer so potoki še čisti in je v njih dovolj plena

GORNJI PETROVCI – V Križevcih na Goričkem so konec tedna v bližini potoka Mala Krka odprli vidrin raziskovalni in turistični center Aqualutra. S tem so končali štirinpolletni projekt LIFE Ohranjanje vidre na Goričkem, ki ga je skupaj z občino Gornji Petrovci vodil zavod za ohranjanje naravne dediščine Lutra s strokovno koordinatorico Marjano Hönigsfeld Adamič na čelu. Poleg znanstvenega proučevanja življenja vider in ugotavljanja, koliko jih tam še živi, so v tem času opravili številne ozaveščevalne in preventivne akcije. Z njimi so hoteli prebivalce Goričkega opozoriti, da je ta redka, skrivnostna in v preteklosti preganjana zver iz družine kun ogrožena, zato je treba tem živalim zagotoviti ugodnejše življenjske razmere.

Marjana Hönigsfeld Adamič proučuje vidre že več kot tri desetletja. Na vidre na Goričkem je postala pozorna, ko so ji Slovenske železnice med letoma 1999 in 2004 – med gradnjo in poznejšim začetkom obratovanja železniške proge Puconci-Hodoš – kot sodelavki inštituta Lutra zaupale okoljski monitoring te krovne vrste naših sladkovodnih ekosistemov. Takrat so sodelavci Lutre zbrali prve podatke o številu vider na Goričkem. Ugotovili so, da je tam strnjena in ena najvitalnejših populacija vider v Sloveniji, vendar jo najbolj ogroža človek s svojimi posegi v okolje, s hidromelioracijami, z gradnjo prometnic, ki sekajo njihove naravne selitvene poti, z reguliranjem in pretiranim »čiščenjem« manjših vodotokov ter z onesnaževanjem tekočih in stoječih voda.

MARJANA HÖNIGSFELD ADAMIČ

Vidre so plahe in previdne nočne živali ter jih težko neposredno opazovati. S fotografiranjem in snemanjem z avtomatskimi infrardečimi kamerami, z zbiranjem in analiziranjem iztrebkov in iskanjem drugih znakov pa so ugotovili, da so vidre povsod na Goričkem, kjer so potoki še čisti in je v njih dovolj plena. Najpogosteje so jih zasledili ob Peskovskem in Mačkovskem potoku ter v dolini Male Krke v Križevcih. Po treh letih zbiranja podatkov (DNA) so ugotovili, da na Goričkem živi samo še okoli trideset živali. Z nekaj posegi v potoke, ob katerih se vidre najpogosteje zadržujejo, so izboljšali razmere za njihovo bivanje in prehranjevanje, voznike pa so s posebnimi prometnimi znaki opozorili, da so v kraljestvu vider, zato naj previdno vozijo. Prejšnja leta je namreč precej vider med svojim nočnim potepanjem končalo pod kolesi avtomobilov.

V vidrinem centru Aqualutra, ki ga bo upravljal zavod Lutra, je mogoče izvedeti vse o vidri in njenih posebnostih ter značilnostih njenega bivanja na Goričkem. Po besedah Marjane Hönigsfeld Adamič bo center namenjen obiskom šolarjev v okviru šolskih naravoslovnih dnevov in izletov, terenskim vajam študentov, nadaljnjim raziskovanjem vidre in turistom, ki jih te živali zanimajo. Vider zaradi naravovarstvenih načel v centru ne bo, ker upravljavci zdravih zaščitenih živali ne nameravajo imeti v ujetništvu. Zato pa za najbolj potrpežljive obiskovalce pripravljajo možnost, da bodo vidre opazovali iz opazovalnic. Kot poudarja Marjana Hönigsfeld Adamič, pa takšen turizem nikoli ne sme postati množičen.

JOŽE POJBIČ

Fotografiji Jože Pojbič

VIDRIN CENTER OB MALI KRKI – Ker je Mala Krka eden najbolj čistih in zanesljivih vodnih virov na Goričkem, so se nosilci projekta ohranjanja vidre na Goričkem odločili, da raziskovalni in turistični center Aqualutra postavijo ob njej. Odprli so ga minulo soboto.

Pod Kumom bodo odprli vrtec z enomesečno zamudo

Enajsti otrok zagotovil vrtec

TRBOVLJE – Starši enajstih malčkov z Dobovca pod Kumom so si oddahnili: s 1. oktobrom bo enota Metuljček le odprla vrata. Staršem in vodstvu te obrobne krajevne skupnosti je uspelo zbrati dovolj otrok, da so zadostili normativu za kombiniran predšolski oddelek: trije otroci so iz prve, osem pa jih je iz druge starostne skupine.

V Vrtcu Trbovlje, na Dobovcu in na občini so že nekaj let, ponavadi junija, v dilemi, ali bo vrtec na Dobovcu še deloval ali ne. Število vpisanih otrok je vedno na meji normativov. Ker se je to ponovilo tudi letos, sta vodstvi vrtca in občine odločili, da za dobovške otroke organizirata samo skrajšani program – dvakrat na teden po dve uri popoldne. Takšnega programa pa na Dobovcu, pravi podpredsednik krajevne skupnosti **Branimir Bajde**, ne potrebujejo. Za svoje otroke hočejo »običajno« varstvo, zato je skrajšani program padel v vodo, vrata vrtca pa so 1. septembra ostala zaprta.

»Aprila je bilo prijavljenih devet otrok, zdaj jih je enajst. Občina bi lahko pokazala dobro voljo, če do normativa manjka samo en otrok. Namesto tega pa krajani poslušamo očitke vodstva, da si želimo nadstandard. Namesto da bi nam vodstvi občine in vrtca pomagali, smo morali v zakonodaji sami poiskati določila, po katerih je območjem s posebnimi razvojnimi problemi izjemoma dovoljen vrtec že samo s petimi vpisanimi otroki,« opisuje Bajde bridko izkušnjo Dobovčanov z »oblastjo« trboveljskega župana Bogdana Baroviča. Vodstvo občine se ni odzvalo na vabilo krajanov Dobovca, da se pridejo z njimi pogovorit o problematiki predšolske vzgoje.

Zato je pred nekaj dnevi približno deset predstavnikov z Dobovca obiskalo občinske može v Trbovljah. Sestanek se je končal v manj kot pol ure, podžupan **Mitja Rozina**, ki ga je vodil, pa je vodstvu KS Dobovec zabičal, naj ne dajejo nikakršnih izjav novinarjem, saj da bo občina pripravila skupno sporočilo za javnost. V njem so skopo zapisali, da so »z enajstim vpisanim otrokom v enoto na Dobovcu (otrok je bil vpisan 8. septembra) izpolnjeni pogoji, ki jih narekujejo pravilnik za oblikovanje oddelkov in pogoji iz sklepa občinskega sveta«.

POLONA MALOVRH

Zveza in skupnost občin za nujen sestanek z vlado

SPODNJA SLIVNA – V Spodnji Slivni, kjer sta se sestali predsedstvi Zveze občin Slovenije (ZOS) in Skupnosti občin Slovenije (SOS), so župani povedali, da so nezadovoljni s povprečnino, določeno za prihodnje leto in leto 2011. Ta bi prihodnje leto znašala 542,99 evra, leto pozneje pa 557,11 evra, s čimer pa v obeh reprezentativnih združenjih niso zadovoljni in zahtevajo nemudoma sestanek s predsednikom vlade Borutom Pahorjem. Oba predsednika združenj Franc Kangler (SOS) in Robert Smerdelj (ZOS) sta za *Delo* povedala, da od vlade pričakujeta, da jih pri sprejemanju proračuna obravnava kot pomembne partnerje. Letos so na začetku leta podpisali dogovor, ki ga vlada potem ni upoštevala. Vlada je namreč obljubila, da bo prenesla kmetijska zemljišča iz sklada kmetijskih zemljišč in gozdov na občine, med drugim tudi, da bo znižala cene električne energije za občine na raven cene, ki velja za gospodinjstva. Združenji pričakujeta, da bo vlada za prihodnje leto zvišala povprečnino s 542,99 evra na 580 evrov, k čemur bi morala prišteti tudi inflacijo. Kangler je poudaril, da sta vlada in državni zbor v zadnjih dveh letih sprejela in naložila občinam več kot 30 zakonskih obveznosti, finančni viri zanje pa niso bili zagotovljeni. »Zaradi evropske finančne perspektive 2007/13 je pomembno, da občine prejmejo državno finančno injekcijo,saj bodo le tako lahko počrpale evropski denar. Za evropsko sofinanciranje projektov je pogoj, da občine zagotovijo določeno vsoto denarja. Ker ga nimajo, pričakujejo državno pomoč,« je razložil Kangler. **BOJAN RAJŠEK**

Prejeli smo

Pogodba za vrtec v Dolu škodljiva za občino

V odzivu na sporočilo župana Občine Dol pri Ljubljani g. Primoža Zupančiča (Prejeli smo, 10. 9. 2009) želim pojasniti, da sem na novinarsko vprašanje glede ukrepov nadzornega odbora občine izjavil, da je nadzorni odbor storil vse, kar je njegova dolžnost po poslovniku o njegovem delu, ki je objavljen tudi na občinski spletni strani. Dodatno naj omenim, da – v nasprotju z izjavami g. Zupančiča – do sedaj nisem bil član nobene politične stranke v Sloveniji, v nadzornem odboru občine Dol pri Ljubljani pa delujem zgolj v korist vseh občanov. Delo nadzornega odbora, ki je neodvisen in samostojen organ (poleg župana in občinskega sveta), je torej vodeno nestrankarsko in temelji zgolj na veljavni zakonodaji, usposobljenosti in delovnih izkušnjah imenovanih članov. Glede omenjenega nadzornega pregleda gradnje vrtca Dol dodajam, da je nadzorni odbor opravil pregled skladno s svojim poslanstvom in ugotovitve predstavil aprila 2009 nadzorovani stranki (županu) v predhodnem poročilu, julija 2009 pa še v dokončnem poročilu, ki je upošteval ugovor nadzorovane stranke. Nadzorni odbor je v skladu z zakonodajo in pravilnikom o delu nadzornega odbora v občini Dol pri Ljubljani o svojih ugotovitvah obvestil pristojne inštitucije in s tem svoje delo pri obravnavanem pregledu končal v upanju, da tako očitnih kršitev zakonodaje in načel gospodarnosti pri nadaljnjih nadzornih pregledih ne bo več zasledil.

MAG. PETER KUNSTIČ, predsednik Nadzornega odbora Občine Dol pri Ljubljani

Na kratko

Hotel Jeruzalem oddan v najem

LJUTOMER – Potem ko je bil ljutomerski mestni hotel Jeruzalem po odločitvi vodstva Zdravilišča Radenci zadnje štiri mesece zaprt zaradi nerentabilnosti, je zdravilišče našlo najemnika. Prvega oktobra ga bo prevzela družba Celovite storitve, d. o. o., iz Maribora z direktorico Lidijo Breznik in nadaljevala gostinsko ter hotelsko dejavnost. Najemnik bo prevzel tudi vse zaposlene, ki so pred zaprtjem delali v hotelu. **J. P.**

Luna je prišla na morje

Foto Dušan Grča

KOPER – Del Kopra – ob Pristaniški ulici, Taverni in kopališču – je bil v nedeljo veliko otroško igrišče in zabavišče. Podjetje »Temma–X« je s podporo koprske občine znova pripravilo praznik za otroke Luna gre na morje. Otroci so se lahko udeležili ustvarjalnih delavnic, športnih iger in plesa, program so popestrile gledališke in lutkovne predstave, čarovniški triki in glasbeni nastopi. V Eko kotičku so najmlajše poučili, kaj je zdrav način življenja in kako reciklirati odpadne materiale. **D. G.**

Za Anžeta zbrali že pol tone zamaškov

CELJE – Vseslovenska akcija zbiranja plastičnih zamaškov, s katero si 24-letni računalnikar Anže Pratnemer iz Staj pri Igu prizadeva zbrati denar za nakup nožne proteze, je v Celju doživela velik odziv. Na zbirnih mestih v Citycentru in pred stavbo mestne občine Celje so zbrali že več kot pol tone zamaškov. Plastični zamaški, ki ne smejo vsebovati drugih primesi niti presegati premera deset centimetrov, prenašajo tudi ekološko sporočilo, pravi Tjaša Podergajs z mestne občine Celje. Pripomorejo tudi k dvigu zavesti o pomenu ločevanja koristnih odpadkov od nekoristnih in k čistejšemu okolju. Zamaške za Anžeta Pratnemerja, ki je izgubil nogo v prometni nesreči na začetku leta, bodo zbirali še do konca leta, podjetje Simbio pa je zabojnik zanje pred kratkim postavil tudi v središču Žalca. **D. S.**

Prvi diplomantki zdravstvene nege v Novi Gorici

NOVA GORICA – Dislocirana enota Visoke šole za zdravstvo Izola v Novi Gorici je dobila prvi dve diplomantki rednega študija zdravstvene nege. »Glede na podatke, ki jih je potrdila tudi zadnja raziskava Ekonomske fakultete iz Ljubljane, da se po diplomi najhitreje zaposlijo diplomanti zdravstvenih poklicev, je to za Goriško zelo spodbudna novica. Diplomanti študija zdravstvene nege v Novi Gorici bodo precej ublažili pomanjkanje diplomiranih medicinskih sester v naši regiji,« so v sporočilu za javnost zapisali v Visokošolskem in raziskovalnem središču (VIRS) Primorske. **K. Ž.**

Cenejše cepljenje proti raku

CELJE – Z Zavoda za zdravstveno varstvo Celje so sporočili, da bodo do konca oktobra zagotovili za več kot polovico nižjo ceno cepljenja proti raku na materničnem vratu, saj bo do 31. oktobra cena za odmerek dvovalentnega cepiva 60 namesto 126 evrov. Za cepljenje so potrebni trije odmerki v šestih mesecev. Z nižjo ceno hoče zavod pritegniti k cepljenju večje število žensk in deklet. Od konca julija do sredine septembra se je cepilo 85 žensk, od uvedbe cepljenja pa se je v dveh letih in pol v Celju proti raku na materničnem vratu in genitalnim bradavicam cepilo skupaj 227 žensk in dva fanta. **D. S.**

Obletnica vseprimorskega tečaja slovenščine

NANOS – Pri Blažonu na Nanosu so v soboto ob 85. obletnici prvega vseprimorskega tečaja slovenščine, ki ga je organiziral takratni tajnik Zveze prosvetnih društev na Goriškem Zorko Jelinčič, odkrili spominsko ploščo. Tečaj je bil odgovor na zamenjavo slovenskega jezika z italijanskim v šolah po vsej Primorski, sledilo mu je še več tečajev in po kapitulaciji Italije leta 1943 še primorske partizanske šole, v katerih so prvič po dveh desetletjih učilo otroke v slovenskem jeziku. Udeležence odkritja spominske plošče sta nagovorila predstavnik Skupnosti partizanskih učiteljev Primorske Alojz Bizjak in predsednik Društva TIGR Primorske Marjan Bevk. Slovesnost je z Bazovico otvoril oktet Castrum, v programu pa sta sodelovali še recitatorki Mlade kulturne akcije TIGR. **K. Ž.**

Danes zagon podjetniškega inkubatorja

ŠENTJUR – Občina Šentjur in Razvojna agencija Kozjansko bosta danes slovesno pognali Podjetniški inkubator Šentjur (PIŠ), ki bo del Mrežnega podjetniškega inkubatorja (MPI) Obsotelja in Kozjanskega. Prostore so uredili na Mestnem trgu (uredili so tudi prostor za mladinski inkubator in večjo konferenčno sobo), Šentjurčani pa so za naložbo pridobili kar 70 odstotkov evropskih sredstev. MPI so namreč ustanovili skupaj z občino Rogaška Slatina, ki je svoj del inkubatorja pognala že marca. Skupno naložbeno vrednost cenijo na 1,4 milijona evrov, od tega tri četrtine odpade na Slatinčane. Občini sta se v okviru operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov dogovorili za skupni projekt zagotavljanja primernega podpornega okolja za razvoj podjetništva in posameznih podjetij. Ustanoviteljici bosta morali financirati delovanje MPI vsaj dve leti, šele nato se bosta lahko nadejali denarja iz državnega proračuna. **P. Š.**

Koper, prijazni gostitelj slovenskih mest in pokrajin

Foto Dušan Grča

KOPER – V koprski Taverni so se konec tedna domačinom in turistom predstavili gostje iz Posočja s pihalnim orkestrom, folklornimi skupinami, tematskimi delavnicami, Turistično zvezo Gornjega Posočja (TZGP) in stojnicami. Poleg kulturnega programa so ponudili tudi številne kulinarične dobrote; skuto, ovčji in tolminski sir Ekološke kmetije Škander iz Bovca in Kramarjevih iz Zatolmina (na fotografiji). V soboto se bodo predstavili gostje iz Sv. Trojice iz Slovenskih Goric. **D. G.**

Trpko sosedstvo Jožeta Šušmelja

KROMBERK – V prostorih Goriškega gradu bodo danes ob 20. uri predstavili knjigo Trpko sosedstvo Jožeta Šušmelja, nekdanjega generalnega konzula RS v Trstu. Poleg avtorja bosta knjigo predstavila še Rudi Pavšič in Demetrij Volčič. **K. Ž.**

Predstavitev ocenjevanja vipavskega vina

VIPAVA – Rezultate strokovnega ocenjevanja vipavskih vin, ki je potekalo v tednu pred Vipavsko trgatvijo, bodo predstavili na degustaciji v Vinoteki Vipava v sredo, 16., in četrtek, 17., septembra, ob 20. uri. Za degustacijo se je treba prijaviti na telefonski številki 05/368 70 40 ali 051 215 226. **K. Ž.**

Nova pošta za majhno občino

ŠMARTNO OB PAKI – Pošta Slovenije je v nakupovalnem središču v Šmartnem ob Paki uredila 300.000 evrov vredno novo pošto, ki sta jo včeraj odprla direktor Aleš Hauc in župan Šmartnega ob Paki Alojz Podgoršek. Pošta bo opravljala vse poštne in druge storitve Pošte Slovenije, v njej pa bodo zaposleni dve delavki in štirje pismonoše. **P. B.**